

ПРОВІДНОМУ І ЄДИНОМУ В УКРАЇНІ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДУ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРОФІЛЮ — ХАРКІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА — 70 РОКІВ!

Ректор, Заслужений працівник освіти України, академік МАН ВШ Д. І Мазоренко

Харківський державний технічний університет сільського господарства першим серед аграрних ВНЗ України пройшов акредитацію за IV рівнем і Постановою Кабінету Міністрів від 20 квітня 1994 року № 224 отримав статус університету на базі інституту механізації та електрифікації сільського господарства. В свою чергу, ХІМЕСГ організовано у числі перших чотирьох сільськогосподарських ВНЗ інженерного профілю в роки суцільної механізації сільського господарства в державі за Постановою ЦВК і РНК СРСР №40/237 від 23 липня 1930 року. У перші роки заняття проводилися в старому приміщенні по вул. Чайковського. У 1933 році інститут було переведено в корпус по проспекту Московському, 45. За період 1930—1941 р. було випущено понад тисячі інженерів — механіків, організаторів сільськогосподарського виробництва, що забезпечило укомплектування висококваліфікованими директорами і головними інженерами багатьох МТС у державі. За ці роки було перепідготовлено понад 2000 спеціалістів і механізаторів МТС, колгоспів і радгоспів, які оволоділи високоефективними методами експлуатації машинно-тракторного парку. У ці ж роки професорами

інституту Р.Д. Пономарьовим, Л.П. Крамаренком, В.А. Константиновим були випущені перші в державі наукові монографії, підручники для сільськогосподарських ВНЗ з теорії сільськогосподарських машин, тракторів і комбайнів, які стали базовими для подальшого розвитку вітчизняного сільгоспмашинобудування, підготовки висококваліфікованих фахівців.

У 1941 році близько 500 студентів і викладачів інституту пішли на фронт. Понад 150 чоловік загинули в боях з німецько-фашистськими окупантами. У листопаді 1943 року інститут повернувся з Ташкента, де перебував в евакуації.

У 1954-59 роках щорічно понад 700 студентів і викладачів самовіддано працювали на освоєнні цілинних земель, 114 чоловік були нагороджені медаллю «За освоєння целины». Цей період ознаменований також багатьма серйозними науковими досягненнями викладачів інституту. Так, наприклад, професор ХІМЕСГ М.Д. Ковальов вивів новий сорт морозостійкої кукурудзи «Первомайская-І», розробив безвисадочний спосіб насінництва цукрового буряка, впровадження яких дало народному господарству великий економічний ефект.

У 1980 році інститут зустрів свій півстолітній ювілей змужнілим і значно вирослим. Рівень розвитку науки й техніки в ці роки характеризувався широким впровадженням механізації та електрифікації в усі виробничі та технологічні процеси сільського господарства, а також високим рівнем сільськогосподарського будівництва. Тому й роль організатора, керівника цих процесів була така важлива, а фахівці, яких готував ХІМЕСГ, надто необхідні народному господарству. Це були висококваліфіковані інженери-механіки з монтажу, експлуатації, технології та ремонту сільгоспмашин, устаткування в галузі землеробства, тваринництва та птахівництва; інженери-електрики для електротехнічних служб сільськогосподарських комплексів та інших енергопідприємств; сільські архітектори та інженери-будівельники (цей факультет в інституті існував з 1978 по 1991 рік).

Глибокі зміни, що відбулися в народному господарстві, перехід економіки до ринкових відносин, міжнародна інтеграція зробили неминучими зміни в системі підготовки кадрів взагалі і вищої освіти зокрема. Змінився у вищій освіті головний принцип: від вузькоспеціалізованої підго-

товки «гвинтиків» народногосподарської державної машини — до отримання громадянами вільної держави вищої освіти і високої культури за бажанням. Ці зміни внесли багато нового в структуру і технологію навчання. Вимоги до конвертування диплома про закінчення вузу, щоб забезпечити можливість роботи за фахом нашим випускникам у будь-якій країні світу, обумовили впровадження у нас багатоступеневі системи освіти, модульного принципу організації навчального процесу. ХІМЕСГ був першим ВНЗ у Радянському Союзі, якому, як ініціатору, було дозволено проведення цього, тоді ще освітянського експерименту.

Наказом Міністерства сільського господарства і продовольства України від 18.04.1997 року № 135/39 на базі університету організовано навчально-науково-виробничий комплекс, до складу якого входять:

- п'ять факультетів (механізації сільського господарства, електрифікації та автоматизації сільського господарства, технічного сервісу, технізації переробки та зберігання с.-г. продукції, менеджменту), на яких здійснюється підготовка спеціалістів із восьми спеціальностей. Факультети технічного сервісу, технізації переробки та зберігання с.-г. продукції єдині і унікальні в Україні;

- факультет заочної форми навчання;

- факультет підвищення кваліфікації інженерів-механіків, інженерів-електриків і викладачів технікумів;

- науково-дослідний технологічний інститут на базі колишнього Східного філіалу інституту механізації та електрифікації сільського господарства Української академії аграрних наук;

- однопільне підготовче відділення з відривом і без відриву від виробництва, на якому щорічно навчаються 130 чоловік, в тому числі 50 іноземних громадян;

- однопрофільні технікуми і коледжі регіону;

- провідні сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства.

Спеціальності, з яких університет готує фахівців:

1. Механізація сільського господарства;

2. Енергетика сільськогосподарського виробництва;

3. **Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва;**

4. **Обладнання переробних і харчових виробництв;**

5. **Менеджмент організацій;**

6. **Автоматизоване управління технологічними процесами і виробництвами;**

7. **Облік і аудит;**

8. **Економіка підприємства.**

Щорічно в університеті навчаються понад 6 тисяч студентів. Ліцензований обсяг прийому — 615 чоловік на денну форму навчання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 1997р. № 526 до складу університету також введено технікум молочної промисловості, який готує фахівців із трьох спеціальностей:

1. **Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв;**

2. **Виробництво молочних продуктів;**

3. **Монтаж і експлуатація холодильно-компресорних і криогенних установок.**

В університеті працює кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» і магістеріум з філософії (менеджмент). У 1997 році відбувся перший випуск магістрів, які отримують додаткові і важливі знання в умінні стати лідерами виробничих колективів структур с.-г. виробництва, що реформується згідно з Указом Президента «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки».

В університеті проводиться підготовка іноземних студентів і аспірантів з 1950 року. Підготовлено 1136 фахівців для 54 зарубіжних країн. Працює підготовче відділення для іноземних громадян. Розширюються ділові зв'язки із закордонними навчальними та науковими закладами.

Щомісяця випускається багатотиражна газета «Сільський інженер», що надає можливість кожному викладачеві і студенту висловитись з широкого кола питань.

Університет має шість красивих навчально-лабораторних корпусів у м. Харкові, які є пам'ятками архітектури, навчальні лабораторії в навчально-дослідному господарстві «1 Травня» Харківського району, гуртожитки загальною площею 56544 м². Усі лабораторії оснащені необхідним обладнанням, яке дає змогу реалізовувати сучасні освітні технології.

В університеті та технікумі університету є шість прекрасних студентських гуртожитків в межах міста та два в навчально-дослідному господарстві загальною кількістю 2500 місць. Усі бажаючі студенти отримують місця в гуртожитках, де створені належні побутові умови для проживання, навчання, заняття спортом та відпочинку. За результатами республіканського конкурсу-огляду серед ВНЗ Міністерства АПК по комплексу показників, що характеризують побутові умови, виховну роботу, стан гуртожитків один із гуртожитків університету посів 1 місце в 1999 році. На березі Азовського моря (с.м.т. Кирилівка) функціонує чудовий університетський спортивно-оздоровчий табір на 150 місць за один заїзд.

Студентська команда КВК — лауреат Харківської ліги КВК, команда КВК вишклавачів — лауреат фестивалю «Приморський бульвар» (м. Одеса), вокально-інструментальний ансамбль «Сусіди» — лауреат Харківського фестивалю «Студентська весна», танцювальний колектив «Версавія» — лауреат фестивалю «Юні зірки Харкова», вокаліст *Філіпенко О.С.* — лауреат фестивалю «Студентська весна».

Кафедра фізичного виховання та спорту університету відома своїми високими спортивними досягненнями: 15 чемпіонів та призерів світу, Європи; СНД та України; більше 100 майстрів та кандидатів у майстри спорту.

За результатами 1 літніх Всеукраїнських спортивних змагань у 1999 році серед ВНЗ Міністерства АПК спортивна команда університету посіла II місце за комплексом показників. У колективі виховувався чемпіон Московської олімпіади, чемпіон світу 1982 р., заслужений майстер спорту *Валерій Мовчан* (велоспорт).

Наш університет підтримує плідні міжнародні зв'язки: з Московським агротехнічним університетом (Росія), з університетом Едланген-Нюрнберг, Гумбольтвським університетом (Німеччина), з Віденським аграрним університетом (Австрія), з Люблінською сільськогосподарською академією, Варшавським університетом, Варшавським сільськогосподарським університетом (Польща), з Гюьдольвським аграрним університетом (Угорщина), з Університетом «Париж-Нантер», Будинком науки про людину, Національним центром наукових досліджень, Аграрним ліцеєм (м. Монтаржі, Франція), з фірмами «Хобс» і «Конкордія» (Великобританія), з Лозанським університетом (Швейцарія), з Пекінським сільськогосподарським інженерним університетом (КНР), з Північно-Центральним технічним коледжем (США), з Хайфонським технічним університетом (Ізраїль).

З 1996 року в ХДТУСГ працює обласний культурно-освітній німецький центр (Дойчес Центрум), який сприяє розширенню дружніх і плідних відносин між університетом і відповідними навчальними закладами Німеччини.

За останні п'ять років за кордон виїздили 11 провідних викладачів нашого ВНЗ для вивчення досвіду.

Студенти нашого університету для проходження практики виїжджають за кордон у Великобританію, Польщу, Голландію, Данію, Словачку, Чехію у 1996-97 н.р. — 15 чол., у 1997-98 н.р. — 35 чол., у 1998-99 н.р. — 130 чол., у 1999-2000 н.р. — 315 чол.

ХДТУСГ є представником України і засновником у 2000 році, разом з Росією і Білорусією, Євро-Азіатської асоціації інженерів сільськогосподарства у відповідній світовій асоціації (СІГР), яка об'єднує і координує діяльність агроінженерної спільноти.

Підготовку фахівців в університеті забезпечують досвідчені та висококваліфіковані викладачі 32 кафедр, на яких працюють 179 кандидатів наук, доцентів і 48 докторів наук, професорів. Серед них дев'ять академіків, три члени-кореспонденти різних академій, Заслу-

жений діяч науки України, три Заслужених діячі науки і техніки України, два Заслужених машинобудівельники, два лауреати Державної премії у галузі науки і техніки за 1994 рік і один лауреат премії Ради Міністрів СРСР за 1985 рік. За даними відділу механізації УААН університет має найкращі кадрові показники серед відповідних технічних спеціальностей аграрних ВНЗ України.

Університет очолює ректор, Заслужений працівник освіти України *Мазоренко Дмитро Іванович* — професор, академік Міжнародної академії наук вищої школи.

Уся діяльність досвідченого колективу університету спрямована на виконання основної мети:

- підвищення рівня підготовки спеціалістів для сільського господарства в нових економічних умовах шляхом впровадження нових більш ефективних методів і технологій навчання; оснащення лабораторій обладнанням і приладами, які відповідають сучасним вимогам; залучення студентів до участі в науково-дослідній роботі; більш поглибленого інтегрування навчання і сільськогосподарського виробництва; залучення до навчання студентів висококваліфікованих викладачів і постійного підвищення їх кваліфікаційного рівня;

- підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва шляхом впровадження результатів наукових досліджень, подання допомоги в освоєнні нових машин і обладнання, нових ефективних технологій; надання допомоги в організації роботи в нових економічних умовах.

При університеті з 1996 року організовано МТС. Вона не тільки допомагає студентам краще оволодіти спеціальністю, сучасною технікою, новими технологіями, а й виконує замовлення фермерських господарств. Торік, наприклад, зорано, посіяно, зібрано врожаю на площі кількох тисяч гектарів.

Головне призначення університету — підготовка сучасних кваліфікованих кадрів, а за 70 років їх підготовлено понад 40 тисяч. Славу університету здобувають його видатні випускники, які посідають провідні посади в зарубіжних фірмах (випускник 1986 р. *Кривцов В.В.* — доктор наук, ведучий спеціаліст відділу надійності і статистичного аналізу компанії «Форд-Моторс», штат Мічиган, США; випускниця 1960 р. *Ма Пан Сянь* — головний конструктор з двигунобудування Китаю), які є активними державними діячами (випускник 1970 р. *Тягло В.М.* — голова Харківської обласної ради народних депутатів; випускник 1962 р. *Федоров В.М.* — до 2000 р. посол України в Росії), які ведуть активну наукову діяльність (випускник 1974 р. *Булгаков В.М.* — член Президії ВАК України, член-кореспондент УААН, доктор технічних наук, професор Національного аграрного університету).

Завершено формування кадрового забезпечення села за замкнутим циклом — конструювання, виготовлення, експлуатація, сервіс, економіка та управління виробництвом, використання сільгосптехніки. На базі університету вперше в Україні створено бізнес-інноваційну структуру, яка координує діяльність інженер-

но-технічної сфери, формує банк нововведень, організує навчання керівних інженерно-технічних служб різних форм власності. Розроблено також механізм інтеграції науки, освіти та виробництва в умовах ринкових стосунків у вигляді інноваційної структури для Харківщини та інших регіонів; угоду про створення та діяльність об'єднання «Харківський технополіс» відпрацьовано з провідними машинобудівними заводами області, ВНЗ, науково-дослідними інститутами.

Науково-дослідна робота університету проводиться за трьома науковими напрямками:

1. Удосконалення засобів механізації сільськогосподарського виробництва та підвищення ефективності машиновикористання.

2. Розробка і впровадження нових методів і технічних засобів, спрямованих на удосконалення електрифікації та енергопостачання сільськогосподарського виробництва.

3. Розробка методів і засобів підвищення ефективності використання обладнання для первинної переробки сільськогосподарської продукції.

Науковцями університету видано більше 250 монографій, підручників, щорічно виходять збірники наукових праць. Працюють п'ять галузевих і проблемних науково-дослідних лабораторій сільськогосподарського профілю. Університет протягом 1980-1991 років займав 1 місце в Радянському Союзі з патентної роботи серед аграрних ВНЗ, серед ВНЗ м. Харкова.

В університеті ведеться широке коло досліджень з різноманітних питань. Так на кафедрі сільськогосподарських машин під керівництвом академіка П.М. Заїки створено ціле сімейство вібраційних насінно-очисних машин.

Проводяться великі дослідження з удосконалення конструкцій гідроприводів та системи живлення тракторів на кафедрі тракторів і автомобілів (проф. А.Т. Лебедев, проф. М.Г. Сандомирський), впровадженню стенди та обладнання, що підвищують надійність сільськогосподарського устаткування на кафедрі опору матеріалів і надійності машин (академік В.Я. Анілович). Створено машини для внесення добрив у ґрунт з поливною водою та коренезбиральні машини (кафедра ЕМТП — наукові керівники — проф. Т.П. Євсюков, проф. П.Ф. Руденко, кафедра МТФ — науковий керівник — проф. Б.П. Шабельник).

Робота на кафедрах університету інтенсифікується за рахунок прямих зв'язків із співробітниками базових промислових підприємств, і на цій основі народжуються нові авторські колективи. Прикладом такого методу успішної роботи може бути кафедра ремонту машин (професори Т.С. Скоблю, О.І. Сидашенко). Їх робота в галузі виробництва валків для різних потреб вітчизняного та закордонного сільгоспмашинобудування та автомобілебудування виконується на кафедрі у співробітництві з кафедрами тракторів і автомобілів та надійності с.-г. техніки.

Проводилася робота в галузі радіоелектроніки та електромагнітної біології, метою якої є цілеспрямовані зміни в жи-

вих об'єктах від мікроорганізмів до рослин і тварин. Для вирішення цих проблем професором Кучиним Л.Ф. організовано міжгалузевий навчально-виробничий комплекс «МК-об'єкт», який об'єднує підрозділи 10-ти вищих наукових закладів та науково-дослідних інститутів.

Професор П.І. Савченко зробив вагомий внесок в науку електропостачання сільськогосподарства, своїми науковими працями він розвинув теоретичні та практичні питання підвищення надійності електропостачання сільських споживачів електричної енергії.

Професор В.П. Пуятін досліджує чисельні методи геометричного проектування, методи оптимізації розподілених систем із дискретними джерелами фізичних полів, математичне та електронне моделювання розподілених систем. Впровадження цих розробок проводилось під час проектування екологічних, теплофізичних, термомеханічних та інших систем.

Ось підсумки аналізу наукової роботи ХДТУСГ (1988—2000):

Дослідження проводились за 23 темами. З 32 кафедр госпдогвірної роботи виконувалися на 22 кафедрах (71%).

За цей час вчені ХДТУСГ у народне господарство України впровадили 170 наукових розробок, у тому числі: в Харківській області — 88, у місті Харкові — 26 розробок.

За останні роки співробітниками ХДТУСГ було отримано понад 1000 авторських свідоцтв на винаходи та 102 патенти.

За ці ж роки співробітники ХДТУСГ представили на виставках 75 експонатів, з них: 12 експонатів на міжнародних і 63 — на українських і російських виставках досягнень народного господарства.

Учасники виставок були нагороджені медалями (6 срібних), дипломами (3), відзнаками, подявками учасника виставки (26).

При університеті з 1996 року працює інформаційно-аналітична група, до складу якої входять вчені кафедр експлуатації машинно-тракторного парку, сільськогосподарських машин, механізації тваринницьких ферм, агрономії та хімії, ремонту машин, технічного обслуговування машин і обладнання, тракторів і автомобілів, електротехнології та інших кафедр, яка виконує замовлення управління сільськогосподарства облдержадміністрації та окремих підприємств, діяльність яких пов'язана з сільськогосподарським виробництвом.

Програми цих робіт мають значний обсяг і дають реальні результати. Так, у 1997 році для Харківського району було обґрунтовано склад МТП і дано рекомендації для ефективного його використання під час виконання технологічних процесів в умовах низької експлуатаційної надійності техніки на період до 2000 року. Постійно проводяться наукові спостереження за роботою сучасної закордонної зернозбиральної та іншої сільгосптехніки. Аналізуються показники роботи і конструктивно-технологічні параметри понад 250 наших і закордонних фірм. Так, наприклад, результати дворічних спостережень за роботою комбайнів «Бізон 2-110», аналіз їх конструктивних, технологічних, економічних та інших показників в умовах Харків-

ської області та Краснодарського краю Російської Федерації дозволили розпочати його виробництво на заводі ім. Малишева (м. Харків), замінити до 20% комплектуючих деталей і вузлів і створити свій вітчизняний зернозбиральний комбайн «Обрій». Цей комбайн в умовах господарств Балаклійського району Харківської області в 1999 році за продуктивністю перевищував комбайн «Дон-1500» на 35-40%.

Аналогічні рекомендації з метою покращання конструкцій машин інформаційно-аналітична група науковців університету передала заводам-виготовлявачам комбайнів «Славутич» і «Лан», спостереження за якими проводилися у 1998 і 1999 роках.

Активну участь вчені університету взяли в розробці Програми розвитку Харківщини до 2010 року. Сьогодні інформаційно-аналітична група вчених працює над створенням моделі матеріально-технологічного забезпечення аграрного виробництва Харківського регіону. Одержані дані дадуть можливість визначити найменування і кількість техніки, яка необхідна Харківщині, а також місце і можливість її випуску в Україні та країнах ближнього зарубіжжя, щоб, починаючи з 2001 року, досягти стабільного підвищення врожайності сільськогосподарських культур і конкурентноздатності продукції.

З 1996 року в університеті працює Центр соціологічних досліджень села, який має плідні міжнародні зв'язки з Гарвардським університетом (США), щорічно випускає збірник юридично-освітнянської серії «Харківський фермер».

В університеті створено методологічний центр новаторської діяльності АПК з метою прогнозування інноваційних ситуацій, які характерні для ринкової економіки щодо приспороженого впровадження технологічних новин (інновацій) в агропромисловий комплекс краю.

Основними напрямками наукового супроводження вченими ХДТУСГ процесу реформування АПК Харківщини, які вимагають невідкладного, першочергового опрацювання, є напрямки структурних перетворень в АПК, в першу чергу проблеми корекції структурних змінних — виробничої структури, організаційної структури та організаційної структури управління. Саме в цих напрямках зосереджені головні зусилля наших вчених економістів-аграрників факультету менеджменту. Виходячи з того, що ефективність таких зусиль завжди залежала і залежатиме в подальшому від стану системи зв'язків науки з виробництвом, конструювання системи ефективних зв'язків науки з виробництвом є також одним з важливих напрямків наукового супроводження процесу реформування АПК Харківщини.

Для практичного вирішення проблеми структурних перетворень в АПК Харківської області з грудня 1999 року було залучено ряд викладачів ХДТУСГ до робочої групи з питань проведення організаційної роботи щодо виконання Указу Президента України за № 1529: Мазоренко Д.І. (керівник групи), Тищенко Л.М., Амбросов В.Я., Мазнев Г.Є., Геворков Р.Л., Турченко М.М. (члени групи).

Важливим внеском ХДТУСГ до справи вирішення проблеми структурних перетворень є всі підстави вважати прове-

дення 24—27 травня 2000 року Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми економіки агропромислового комплексу та формування його кадрового потенціалу» та видання двотомної колективної монографії того ж найменування обсягом 732 і 676 сторінок, відповідно. Серед учасників конференції було:

- академіків, членів-кореспондентів, професорів — 42;
- доцентів та викладачів — 149;
- аспірантів — 88.

Надійшло 316 доповідей від 338 авторів, з них до 50 % на теми, пов'язані з вирішенням проблеми структурних перетворень в АПК.

Як важливий вклад ХДТУСГ у справу структурних перетворень можна вважати також і рекомендації щодо внесення змін у технологічну структуру господарюючих суб'єктів аграрного сектора Харківщини, опрацьовані в липні поточного року та надані облдержадміністрації.

Рекомендації облдержадміністрації щодо подальшого розгортання структурних перетворень в АПК Харківщини містяться в підготовленій до видання брошури «Реформування організацій аграрного сектора АПК Харківської області: здобутки та нові горизонти» (автори *Мазоренко Д.І., Тищенко Л.М., Амбросов В.Я., Мазнев Г.Є., Турченко М.М.*).

З метою наукового супроводження процесу реформування АПК Харківщини за останній час у ХДТУСГ здійснено цілий ряд заходів. Найбільш важливими з них можна вважати такі:

1. У Харківському державному технічному університеті створено навчально-консультативний центр з підтримки малого та середнього підприємництва, своєрідного бізнес-інкубатора, завданням якого є надання допомоги молодим підприємцям з відкриття власної справи та забезпечення ефективного функціонування новостворених бізнесових структур.

2. У складі бізнес-інкубатора сформована система з науково-консультативного та інформаційного забезпечення аграрних перетворень у Харківській області, яка здійснює програму науково-методичного супроводження реформування сіль-

ськогосподарських підприємств і відпрацювання моделей їх фінансового оздоровлення, а також соціально-економічного розвитку в післяреформовий період.

3. Розроблена програма підготовки підприємців, яка ухвалена Міністерством аграрної політики України, затверджена як типова для всіх вищих навчальних закладів системи агропрому.

4. Організована підготовка підприємців шляхом включення дисципліни «Організація підприємницької діяльності» загальним обсягом 240 годин в навчальні плани всіх спеціальностей. На аудиторні заняття передбачено 144 години протягом двох семестрів.

Крім того, під час складання бізнес-плану для обраної підприємницької структури студенти виконують курсову роботу. Після закінчення навчання передбачено складання комплексно-кваліфікаційного іспиту з підприємництва і захист випускної роботи з відкриття власної справи і забезпеченню її ефективного функціонування. У випускній роботі забезпечується розробка всіх установчих документів, а також документів, потрібних для державної реєстрації фірми та відкриття розрахункового рахунку в банківській установі. Передбачено заповнення податкових декларацій, а також інших звітних документів. У 1999-2000 навчальному році підготовлено таким чином 485 випускників університету.

5. Професорсько-викладацьким складом університету розроблено і опубліковано 13 навчально-методичних посібників з питань підготовки підприємців.

Поряд із вищеперерахованими заходами щодо удосконалення системи підготовки та перепідготовки персоналу АПК, кадрів його сфери управління перш за все, професорсько-викладацький склад факультету менеджменту ХДТУСГ залучався також і до опрацювання проблем управління АПК облдержадміністрації. Рекомендації облдержадміністрації щодо вирішення проблеми управління в АПК Харківської області видані брошурою «Проблеми управління в АПК Харківщини та шляхи їх вирішення» (автори — *Мазоренко Д.І., Тищенко Л.М., Турченко М.М.*).

До відомих складових системи зв'язків науки з агропромисловим виробництвом слід додати ще й таку їх форму, як дорадництво. Ця форма також не потребує від господарюючих суб'єктів АПК широкомасштабного фінансування. Ефективність цієї форми багато в чому залежить від організації функціонування створеного при управлінні АПК облдержадміністрації інформаційно-аналітичного центру (ІАЦ).

У вирішенні проблеми удосконалення системи зв'язків науки з агропромисловим виробництвом покликана брати участь також і Науково-технічна Рада, створена при облдержадміністрації. До опрацювання положення про НТР залучались також і представники професорсько-викладацького складу факультету менеджменту ХДТУСГ.

Під час здійснення наукового супроводження реформ в агропромисловому комплексі вчені факультету менеджменту ХДТУСГ тільки після виходу Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» опублікували в 2000 році 8 книг, 21 брошуру, 60 статей в журналах і науково-виробничих виданнях.

Звичайно, це далеко не всі здобутки і завдання на перспективу славетного професорсько-викладацького складу нашого унікального технічного університету сільського господарства, який посідає гідне місце в освітянському середовищі Харківщини та України, як освітянська автономна структура III-го тисячоріччя.

Вітаю своїх колег із ювілеєм — 70-річчям Харківського державного технічного університету сільського господарства, зичу міцного здоров'я, щастя, злагоди в ім'я розбудови нашої незалежної країни «Вперед, Університете!»

*Ректор,
Заслужений працівник
освіти України,
академік МАН ВШ
Д.І. Мазоренко*